

EL

EL

EL

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 19.7.2010
COM(2010)390 τελικό

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

σχετικά με την εφαρμογή της ευρωπαϊκής ατζέντας για τον πολιτισμό

SEC(2010)904

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

σχετικά με την εφαρμογή της ευρωπαϊκής ατζέντας για τον πολιτισμό

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο πολιτισμός βρίσκεται στην καρδιά του ευρωπαϊκού εγχειρήματος και αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο πάνω στον οποίο θεμελιώνεται η «ενότητα στη διαφορά» της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο συνδυασμός του σεβασμού στην πολιτισμική πολυμορφία και της ικανότητας για συσπείρωση γύρω από κοινές αξίες είναι το εχέγγυο για την ειρήνη, την ευημερία και την αλληλεγγύη που απολαμβάνει η ΕΕ. Στον σημερινό παγκοσμιοποιούμενο κόσμο, ο πολιτισμός μπορεί να έχει τη δική του μοναδική συμβολή στην ευρωπαϊκή στρατηγική για έξυπνη και βιώσιμη ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς, προάγοντας τη σταθερότητα, την αμοιβαία κατανόηση και τη συνεργασία σε ολόκληρο τον κόσμο.

Η έγκριση της ευρωπαϊκής ατζέντας για τον πολιτισμό¹ το 2007 άνοιξε ένα νέο κεφάλαιο στη συνεργασία σε θέματα πολιτιστικής πολιτικής σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Για πρώτη φορά, όλοι οι εταίροι – ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, κράτη μέλη και κοινωνία των πολιτών στον τομέα του πολιτισμού – κλήθηκαν να ενώσουν τις προσπάθειές τους για την επίτευξη ρητά καθορισμένων κοινών στόχων, οι οποίοι εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο²:

- προώθηση της πολιτιστικής πολυμορφίας και του διαπολιτισμικού διαλόγου
- προώθηση του πολιτισμού ως καταλύτη της δημιουργικότητας
- προώθηση του πολιτισμού ως ζωτικού στοιχείου των διεθνών σχέσεων της Ένωσης

Προκειμένου να στηριχθεί η συνεργασία, η ατζέντα εισήγαγε επίσης μεθόδους εργασίας που δεν είχαν χρησιμοποιηθεί ξανά στον τομέα του πολιτισμού:

- την ανοιχτή μέθοδο συντονισμού (ΑΜΣ) για στενότερη συνεργασία των κρατών μελών επί των προτεραιοτήτων που προσδιορίστηκαν στο πρόγραμμα εργασιών στον πολιτιστικό τομέα 2008-2010 του Συμβουλίου³,
- έναν περισσότερο δομημένο διάλογο με την κοινωνία των πολιτών στον τομέα του πολιτισμού μέσα από διάφορες πλατφόρμες συζήτησης και ανταλλαγών.

Σκοπός της παρούσας έκθεσης

Η παρούσα έκθεση εξετάζει την πορεία, σε ευρωπαϊκό και σε εθνικά επίπεδα, προς την επίτευξη των τριών στόχων της ατζέντας και αξιολογεί τις πρώτες εμπειρίες από τις νέες

¹ http://eurlex.europa.eu/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexapi!prod!DocNumber&lg=en&type_doc=COMfina&an_doc=2007&nu_doc=0242&model=guicheti

² [http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32007G1129\(01\):EN:NOT](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32007G1129(01):EN:NOT)

³ [http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:42008X0610\(01\):EN:NOT](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:42008X0610(01):EN:NOT)

μεθόδους εργασίας, βασιζόμενη στις εθνικές εκθέσεις που υπέβαλαν τα κράτη μέλη και στην εργασία των ομάδων⁴ και των πλατφορμών⁵ της ΑΜΣ. Λαμβάνοντας υπόψη αυτή την ανάλυση, η Επιτροπή κατέληξε στα συμπεράσματα που εκτίθενται στα σημεία 3.1.2 και 3.2.2.

Η πρόοδος όσον αφορά τη διασφάλιση του μηχανισμού βάσει του οποίου οι πολιτιστικές πτυχές λαμβάνονται δεόντως υπόψη στις σχετικές πολιτικές της ΕΕ («ενσωμάτωση της πολιτιστικής διάστασης») αναδεικνύεται κατά κύριο λόγο στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, το οποίο συνοδεύει την παρούσα έκθεση.

2. ΠΡΟΟΔΟΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΑΤΖΕΝΤΑΣ

2.1. Στόχος 1 της ατζέντας: Προώθηση της πολιτιστικής πολυμορφίας και του διαπολιτισμικού διαλόγου

Πρόοδος μπορεί να επισημανθεί σε πολλούς τομείς.

Το **Ευρωπαϊκό Έτος Διαπολιτισμικού Διαλόγου 2008**⁶ επικεντρώθηκε τόσο στην ευαισθητοποίηση όσο και στην ανάπτυξη της δημόσιας συζήτησης προσανατολισμού για τον διαπολιτισμικό διάλογο. Νέες πολιτικές και δομές αποτελούν αποκτήματα που άφησε πίσω του το Έτος σε μια σειρά κρατών μελών, ενώ σε επίπεδο ΕΕ επιτεύχθηκε πολιτική συμφωνία ως προς την ανάγκη να προαχθούν οι διαπολιτισμικές ικανότητες⁷ και ως προς τον ρόλο του διαπολιτισμικού διαλόγου στις εξωτερικές σχέσεις⁸. Η πλατφόρμα για τη διαπολιτισμική Ευρώπη εξέδωσε, και συνεχίζει να προωθεί, το «Έγγραφο-ουράνιο τόξο» με συστάσεις της κοινωνίας των πολιτών.

Η βελτίωση των συνθηκών για την **κινητικότητα των καλλιτεχνών** και άλλων επαγγελματιών που δραστηριοποιούνται στον χώρο του πολιτισμού αποτέλεσε αντικείμενο με το οποίο ασχολήθηκε αφενός μια ομάδα ΑΜΣ που επικεντρώνεται στους φραγμούς στην κινητικότητα και στους τρόπους αντιμετώπισής τους, π.χ. μέσα από βελτιωμένα συστήματα πληροφόρησης, καθώς και στον ρόλο των ενδιάμεσων οργανισμών, και αφετέρου ένα συνεχιζόμενο πιλοτικό έργο ύψους 3 εκατομμυρίων ευρώ, το οποίο αφορά ειδικά την ανάπτυξη και τη δοκιμή νέων ιδεών για την υποστήριξη της κινητικότητας⁹. Η Επιτροπή έχει αναλάβει επίσης μια ευρύτερη δράση για να αντιμετωπίσει όλα τα εμπόδια που συναντούν οι ευρωπαίοι πολίτες όταν ασκούν τα δικαιώματά τους ως πολίτες της Ένωσης σε όλες τις εκφάνσεις της καθημερινής τους ζωής και αργότερα μέσα στη χρονιά θα δημοσιεύσει έκθεση για την ιθαγένεια.

Το νέο πρόγραμμα φιλοξενίας καλλιτεχνών DIVA της Δανίας υποστηρίζει εισερχόμενους καλλιτέχνες στους τομείς των εικαστικών τεχνών, της μουσικής, της λογοτεχνίας και των παραστατικών τεχνών. Στη φάση της προετοιμασίας βρίσκεται και ένα πρόγραμμα για δανούς καλλιτέχνες που επιθυμούν να εργαστούν στο εξωτερικό. Το νέο τσέχικο πρόγραμμα για

⁴ Τελικές εκθέσεις των ομάδων ΑΜΣ:

http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/doc1565_en.htm

⁵ Συστάσεις των πλατφορμών: http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/doc1199_en.htm

⁶ Βλ. http://ec.europa.eu/culture/key-documents/doc539_en.htm

⁷ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:141:0014:0016:EN:PDF>

⁸ http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/doc/ICD_external_relations_en.doc.pdf

⁹ http://ec.europa.eu/culture/our-programmes-and-actions/doc417_en.htm

δημιουργικές και μελετητικές προσπάθειες υποστηρίζει την κινητικότητα που έχει σκοπό τις νέες δημιουργίες.

Η ομάδα ΑΜΣ για την **κινητικότητα των συλλογών** προέβη σε διεξοδική σύγκριση πρακτικών σε αρκετούς τομείς, συμπεριλαμβανομένων των κινήτρων και των εμποδίων για τον δανεισμό. Σε εξέλιξη βρίσκεται μια μελέτη της Επιτροπής για την πρόληψη και την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης πολιτιστικών αγαθών. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ξεκίνησε το 2010 ένα πιλοτικό έργο για να διερευνηθεί η ανάπτυξη ενός δικτύου άμεσης ειδοποίησης για θέματα πολιτιστικής κληρονομιάς.

Οι Κάτω Χώρες πραγματοποιούν μια εκστρατεία ευαισθητοποίησης κατά της παράνομης διακίνησης πολιτιστικών αγαθών, ειδικά προσαρμοσμένη για τέσσερις στοχευόμενες ομάδες: το εμπόριο έργων τέχνης, το ευρύ κοινό, τα ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς και τις υπηρεσίες επιβολής του νόμου. Ένα κρατικό πρόγραμμα στην Κύπρο στηρίζει τις δαπάνες μεταφοράς και έκθεσης τόσο για τα εισερχόμενα όσο και για τα εξερχόμενα έργα τέχνης.

Οι συνεργίες μεταξύ **εκπαίδευσης και πολιτισμού** ήταν στο επίκεντρο των εργασιών μιας ομάδας ΑΜΣ και αποτέλεσαν θέμα της πλατφόρμας για την πρόσβαση στον πολιτισμό. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, στα συμπεράσματα για την πολιτική προώθησης μιας δημιουργικής γενιάς¹⁰ αναγνωρίζεται ότι η πολιτιστική έκφραση και η πρόσβαση στον πολιτισμό διαδραματίζουν ζωτικό ρόλο στην ανάπτυξη της δημιουργικότητας των παιδιών και των νέων.

Η Σλοβενία θέσπισε εθνικές κατευθυντήριες γραμμές για τον πολιτισμό και την καλλιτεχνική εκπαίδευση. Η πρωτοβουλία για δημιουργικά σχολεία στη Σουηδία με σκοπό την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των σχολείων και του πολιτιστικού τομέα υιοθετήθηκε από το 97% των δημοτικών αρχών. Η διεύθυνση εκπαίδευσης κάθε ελληνικού δήμου περιλαμβάνει και θέση προϊσταμένου πολιτιστικών θεμάτων με αρμοδιότητα την ενίσχυση των δεσμών εκπαίδευσης-πολιτισμού. Το πρόγραμμα «Dynamo3» του Βελγίου (φλαμανδική κοινότητα) ενθαρρύνει τα σχολεία να αναπτύξουν ένα μακροπρόθεσμο όραμα για την καλλιτεχνική και πολιτιστική εκπαίδευση.

Η ανακοίνωση της Επιτροπής το 2008 με θέμα «**Πολυγλωσσία: πλεονέκτημα για την Ευρώπη και κοινή δέσμευση**» απαρίθμησε όλα όσα χρειάζεται να γίνουν ώστε η γλωσσική πολυμορφία να μετατραπεί σε πλεονέκτημα προς όφελος της αλληλεγγύης και της ευημερίας. Έκτοτε έχουν συγκροτηθεί δύο πλατφόρμες δομημένου διαλόγου με τη συμμετοχή επιχειρήσεων και της κοινωνίας των πολιτών.

Στο ευρύ πεδίο της πρόσβασης στον πολιτισμό, η ψηφιοποίηση ήταν επίσης ένας τομέας όπου σημειώθηκε πρόοδος. Η ψηφιακή βιβλιοθήκη **Europeana** ξεκίνησε το 2008. Η Επιτροπή έχει ανακοινώσει νέα μέτρα για την προώθηση της ψηφιοποίησης και της διαδικτυακής προσβασιμότητας της πολιτιστικής κληρονομιάς στο πλαίσιο της ψηφιακής ατζέντας για την Ευρώπη.

Η στρατηγική της Εσθονίας για την ψηφιακή πολιτιστική κληρονομιά 2007-2010 προβλέπει ένα φάσμα ηλεκτρονικών υπηρεσιών με σκοπό να καταστεί η κληρονομιά περισσότερο προσβάσιμη, όπου περιλαμβάνεται και η συνεργασία μεταξύ των αρχείων του κράτους, της εθνικής βιβλιοθήκης, των δημόσιων ραδιοτηλεοπτικών φορέων και των μουσείων.

¹⁰

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:301:0009:0011:EN:PDF>

Όσον αφορά την **παιδεία στα ΜΜΕ**, νοούμενη ως ικανότητα πρόσβασης και κριτικής αξιολόγησης του περιεχομένου των ΜΜΕ, η σύσταση της Επιτροπής το 2009 καλεί τα κράτη μέλη και τον κλάδο των ΜΜΕ να ενισχύσει τη γνώση των πολιτών σχετικά με τις πολλές μορφές μηνυμάτων που δέχονται από τα ΜΜΕ. Η συνέχιση των σχετικών ενεργειών βρίσκεται σε εξέλιξη μέσα από το πρόγραμμα MEDIA 2007 και την προαπαρασκευαστική δράση MEDIA International.

Η Πορτογαλία εισήγαγε στα σχολεία ένα πρόγραμμα μύησης στα πνευματικά δικαιώματα με στόχο τη βελτίωση της κατανόησης εκ μέρους των νέων της αξίας που έχει η δημιουργία και η πολιτιστική πολυμορφία. Η Σλοβακία υιοθέτησε ένα σχέδιο για την εκπαίδευση στα ΜΜΕ, το οποίο ετοιμάστηκε σε συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών, εκπαιδευτικά ιδρύματα και ΜΜΕ.

Με στόχο πάντα την προώθηση της πρόσβασης στον πολιτισμό, η Επιτροπή πρότεινε τη δημιουργία **σήματος ευρωπαϊκής κληρονομιάς**¹¹ για να επεκταθεί η σημερινή διακυβερνητική πρωτοβουλία. Το σήμα θα αναδείξει χώρους που προβάλλουν και συμβολίζουν την ενοποίηση, τα ιδανικά και την ιστορία της Ευρώπης. Η απονομή του θα γίνεται με βάση κριτήρια που περιλαμβάνουν και την εκπαιδευτική διάσταση των χώρων, και ιδίως για τους νέους.

2.2. Στόχος 2 της ατζέντας: προώθηση του πολιτισμού ως καταλύτη της δημιουργικότητας

Η συνεργασία επικεντρώθηκε στον πολιτιστικό και δημιουργικό κλάδο δραστηριοτήτων (ΠΑΚ) και στη συμβολή των στρατηγικών επενδύσεων στον πολιτισμό όσον αφορά την περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη. Τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο, οι δυνατότητες που έχει ο **πολιτισμός στο να προάγει τη δημιουργικότητα και την καινοτομία**, συμβάλλοντας έτσι στη διαμόρφωση ευνοϊκού περιβάλλοντος για την ανάπτυξη και την απασχόληση, έρχονται όλο και περισσότερο στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος, όπως επιβεβαιώνεται και στα συμπεράσματα του Συμβουλίου για τον πολιτισμό ως καταλύτη της δημιουργικότητας και της καινοτομίας¹².

Η ενημερωτική εκστρατεία της Πολωνίας με τίτλο «Ο πολιτισμός μετράει!» τονίζει τον ρόλο του πολιτισμού τόσο στην οικονομία όσο και στην ευρύτερη κοινωνία. Η ιταλική λευκή βίβλος του 2009 για τη δημιουργικότητα διερευνά ένα μοντέλο δημιουργικότητας και πολιτιστικής παραγωγής και προτείνει δράσεις για την τόνωση της δημιουργικότητας.

Το **Ευρωπαϊκό Έτος Δημιουργικότητας και Καινοτομίας 2009** διερεύνησε επίσης τους τρόπους με τους οποίους ο πολιτισμός παράγει και οικονομική και κοινωνική καινοτομία. Το μανιφέστο των πρεσβευτών του Έτους¹³ δίνει έμφαση στη δημιουργικότητα η οποία μπορεί να παραχθεί με το χτίσιμο γεφυρών ανάμεσα στην τέχνη, τη φιλοσοφία, την επιστήμη και τις επιχειρήσεις.

Αρκετές **μελέτες** που διεξήχθησαν για λογαριασμό της Επιτροπής συνεισέφεραν στην όλη συζήτηση, και κυρίως η μελέτη του 2009 για τον αντίκτυπο του πολιτισμού στη δημιουργικότητα, η μελέτη του 2010 για την επιχειρηματικότητα στον ΠΑΚ και η θεματική

¹¹ http://ec.europa.eu/culture/our-programmes-and-actions/doc2519_en.htm

¹² http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/doc/CONS_NATIVE_CS_2009_08749_1_EN.pdf

¹³ http://www.create2009.europa.eu/about_the_year/manifesto.html

έκθεση του δικτύου Ευρυδίκη για την καλλιτεχνική και πολιτιστική εκπαίδευση στα σχολεία της Ευρώπης.

Ο ΠΔΚ αποτέλεσε αντικείμενο ιδιαίτερης προσοχής, με αποκορύφωμα σε επίπεδο ΕΕ τη δημοσίευση τον Απρίλιο του 2010 της πράσινης βίβλου για τον τρόπο δημιουργίας ενός περιβάλλοντος μέσα στο οποίο ο συγκεκριμένος κλάδος θα μπορέσει να αξιοποιήσει τις δυνατότητές του για να συμβάλει στην έξυπνη και βιώσιμη ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς. Η πράσινη βίβλος βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στο έργο τόσο της ομάδας ΑΜΣ όσο και της πλατφόρμας για τον ΠΔΚ ώστε να πλακισωθεί η διαβούλευση για θέματα όπως η πρόσβαση σε χρηματοδότηση, οι ανάγκες σε δεξιότητες για τη δημιουργική επιχειρηματικότητα, και οι καινοτόμες συμπράξεις με άλλους οικονομικούς κλάδους¹⁴.

Τον Οκτώβριο του 2009 δημοσιεύτηκε ένα έγγραφο προβληματισμού σχετικά με την πρόκληση της δημιουργίας μιας ευρωπαϊκής ψηφιακής ενιαίας αγοράς για δημιουργικό περιεχόμενο όπως βιβλία, μουσική, ταινίες ή βιντεοπαιχνίδια, με το οποίο αναλύονται τα εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία του δημιουργικού περιεχομένου στο διαδίκτυο και ξεκινά δημόσια διαβούλευση σχετικά με ορισμένα πιθανά μέτρα για τη δημιουργία μιας γνήσιας ενιαίας αγοράς.

Στη στρατηγική του 2008 για τη Δημιουργική Βρετανία εξετάζονται τα βασικά ζητήματα που αφορούν την κρατική παρέμβαση στις δημιουργικές βιομηχανίες: δεξιότητες και ταλέντο, καινοτομία, διανοητική ιδιοκτησία και υποστήριξη δημιουργικών επιχειρήσεων. Η νέα στρατηγική της Λιθουανίας για την ανάπτυξη των δημιουργικών βιομηχανιών περιλαμβάνει υποστήριξη για το εθνικό δίκτυο φυτωρίων δημιουργικών βιομηχανιών. Η φινλανδική αναπτυξιακή στρατηγική για τη δημιουργική οικονομία καλύπτει την απασχόληση, την επιχειρηματικότητα και την ανάπτυξη προϊόντων στον τομέα των δημιουργικών βιομηχανιών.

Η συμβολή του **πολιτισμού στην τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη** τυγχάνει επίσης όλο και μεγαλύτερης αναγνώρισης. Ένα ποσό ύψους 6 δισεκατομμυρίων ευρώ από το Ταμείο Συνοχής έχει διατεθεί για τον πολιτισμό για την περίοδο 2007-2013 και καλύπτει την προστασία και τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, την ανάπτυξη πολιτιστικών υποδομών και τη στήριξη των πολιτιστικών υπηρεσιών. Περαιτέρω χρηματοδότηση διατίθεται μέσα από κονδύλια για τον τουρισμό, την αστική ανάπτυξη, την προώθηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και την κοινωνία της πληροφορίας. Μια μελέτη διερευνά τη συμβολή του πολιτισμού στην τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη και θα περιλάβει ένα πρακτικό εργαλείο για τους φορείς χάραξης πολιτικής σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και για τους πολιτιστικούς φορείς. Η προετοιμασία της μελλοντικής πολιτικής για τη συνοχή, η οποία θα εφαρμοστεί από το 2014, πρέπει να βασιστεί στα διδάγματα από έργα και μελέτες για τον σχεδιασμό μέσων που αξιοποιούν πλήρως το δυναμικό του πολιτιστικού τομέα, και ιδιαίτερα τις δυνατότητες των δημιουργικών βιομηχανιών. Ο πολιτιστικός και ο δημιουργικός τομέας πρέπει να ενσωματωθούν σε ολοκληρωμένες αναπτυξιακές στρατηγικές για τις περιφέρειες και τις πόλεις, στο πλαίσιο συμπράξεων μεταξύ κρατικών αρχών που εκπροσωπούν διάφορους τομείς πολιτικής και των σχετικών αντιπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών.

Η ιρλανδική πρωτοβουλία για τον πολιτιστικό τουρισμό ξεκίνησε το 2009 με στόχο τη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ τεχνών, πολιτισμού και τουρισμού. Στο Υπουργείο Πολιτισμού της Ρουμανίας, η νέα ειδικευμένη υπηρεσία για τον πολιτιστικό τουρισμό

¹⁴ Βλ. επίσης τη Δήλωση του Άμστερνταμ στη διεύθυνση <http://85.92.129.90/~workshop/>

προωθεί τη διυπηρεσιακή συνεργασία για να αξιοποιηθεί όλο το δυναμικό της υλικής και άυλης κληρονομιάς.

Η ανάπτυξη μεθοδολογιών για την παραγωγή εναρμονισμένων πολιτιστικών στατιστικών αποδείχθηκε ότι αποτελεί πρόκληση που πρέπει να αντιμετωπιστεί μέσα από τη διαδικασία της ΑΜΣ. Από τον Σεπτέμβριο του 2009, η Eurostat υποστηρίζει ένα δίκτυο εθνικών στατιστικών υπηρεσιών που εργάζονται από κοινού. Σε διάστημα δύο ετών αυτό το δίκτυο, το οποίο συντονίζει το Υπουργείο Πολιτισμού του Λουξεμβούργου, θα ασχοληθεί με το μεθοδολογικό πλαίσιο των πολιτιστικών στατιστικών, με τον ΠΔΚ, με τις δημόσιες και ιδιωτικές δαπάνες για τον πολιτισμό, καθώς και με την πολιτιστική συμμετοχή και τον κοινωνικό αντίκτυπο του πολιτισμού.

2.3. Στόχος 3 της ατζέντας: προώθηση του πολιτισμού ως ζωτικού στοιχείου των διεθνών σχέσεων της ΕΕ

Ως συμβαλλόμενο μέρος στη σύμβαση της UNESCO για την προστασία και την προώθηση της πολυμορφίας της πολιτιστικής έκφρασης¹⁵, η ΕΕ δεσμεύεται να ενσωματώσει την πολιτιστική διάσταση ως ένα στοιχείο στις σχέσεις της με χώρες και περιφέρειες που είναι εταίροι της.

Από την έγκριση της ατζέντας και μετά διαμορφώθηκε ένα νέο στρατηγικό πλαίσιο για τον πολιτισμό στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ. Ο πολιτισμός όλο και περισσότερο γίνεται αντιληπτός ως στρατηγικός παράγοντας της πολιτικής, κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης. Νέες πρωτοβουλίες έχουν κινητοποιήσει αυξημένους οικονομικούς πόρους. Από το 2007 έχουν διατεθεί περισσότερα από 100 εκατομμύρια ευρώ για τον πολιτισμό σε τρίτες χώρες και την περιφερειακή συνεργασία.

Η υποστήριξη της ΕΕ για την πολιτιστική συνεργασία στην περιοχή που καλύπτει η **Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας** έχει ενισχυθεί σημαντικά. Η ειδική δράση του προγράμματος «Πολιτισμός» της ΕΕ είναι αφιερωμένη στην περιοχή αυτή για το 2009 και το 2010, ενώ μια νέα πρωτοβουλία για την περιφερειακή και διαπεριφερειακή συνεργασία αναμένεται να ξεκινήσει το 2011.

Στο πλαίσιο της **Ένωσης για τη Μεσόγειο**, είναι σε εξέλιξη η προετοιμασία μιας νέας ευρωμεσογειακής στρατηγικής για τον πολιτισμό. Η Επιτροπή προέβη σε εκτίμηση των αναγκών και σε διαδικασία διαβούλευσης, ενώ μια ειδική ομάδα εργασίας με μέλη διορισμένα από τους εταίρους θα εκπονήσει τη στρατηγική που θα προταθεί στους υπουργούς.

Στις **χώρες της διεύρυνσης**, η μεγάλη προσπάθεια για την αποκατάσταση της πολιτιστικής κληρονομιάς συμπληρώθηκε με την εστίαση σε ανεξάρτητους οργανισμούς μέσα από μια ειδική προκήρυξη του μηχανισμού χρηματοδότησης για την κοινωνία των πολιτών στο πλαίσιο του ΜΠΒ. Ο πολιτισμός είναι επίσης άξονας γύρω από τον οποίο αναπτύσσεται διάλογος περί πολιτικής και συνεργασία στο πλαίσιο της νέας **Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης**, η οποία ξεκίνησε το 2009. Το πρόγραμμα «Πολιτισμός» της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης, το οποίο θα ξεκινήσει το 2010, στοχεύει στην ενίσχυση της ικανότητας των πολιτιστικών φορέων, στην τόνωση των περιφερειακών δεσμών και στη συμβολή στην ανάπτυξη πολιτιστικών πολιτικών για όλους στις χώρες εταίρους.

¹⁵ Πάνω από 110 επικυρώσεις έως τον Απρίλιο του 2010.

Η Σλοβενία φιλοξένησε το 2008 τη διάσκεψη κατά την οποία ξεκίνησε η διαδικασία της Λιουμπλιάνας για τη χρηματοδότηση της αποκατάστασης της πολιτιστικής κληρονομιάς στη Νοτιοανατολική Ευρώπη.

Ο ρόλος που διαδραματίζει ο πολιτισμός στις **αναπτυξιακές πολιτικές** τυγχάνει επίσης όλο και μεγαλύτερης αναγνώρισης. Το 2009 η Επιτροπή ξεκίνησε μια διαδικασία για την ενίσχυση του ρόλου του πολιτισμού στην ανάπτυξη, η οποία βασίζεται στις κοινές προσπάθειες από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Συγκροτήθηκε επιτροπή με επαγγελματίες των χωρών ΑΚΕ και της ΕΕ για την παρακολούθηση της προόδου και τη συνεισφορά στη διαμόρφωση του προγράμματος «Πολιτισμός» μεταξύ των χωρών ΑΚΕ στο πλαίσιο του 10ου ΕΤΑ¹⁶.

Η στρατηγική της Ισπανίας για τον πολιτισμό και την ανάπτυξη 2007 βασίζεται στις αρχές της σύμβασης της Unesco.

Στον τομέα των **εμπορικών σχέσεων**, η ΕΕ συνέχισε να λαμβάνει υπόψη την ειδική διττή (οικονομική/πολιτιστική) φύση του οπτικοακουστικού τομέα ως οχήματος για την προβολή ταυτότητας και αξιών στο πλαίσιο σχετικών διμερών και πολυμερών διαπραγματεύσεων. Την ίδια στιγμή, σύμφωνα και με τη σύμβαση της UNESCO, η ανάγκη για εξασφάλιση προτιμησιακού καθεστώτος για τις αναπτυσσόμενες χώρες στον τομέα της πολιτιστικής έκφρασης ως μέσου για την προώθηση πιο ισορροπημένων ανταλλαγών αναγνωρίστηκε με την υπογραφή του πρωτοκόλλου για την πολιτιστική συνεργασία στο πλαίσιο της συμφωνίας οικονομικής εταιρικής σχέσης με τις χώρες της ομάδας Cariforum (φόρουμ των χωρών ΑΚΕ της Καραϊβικής)¹⁷.

Οι νέες συμφωνίες συμπαραγωγής κινηματογραφικών ταινιών μεταξύ της Γαλλίας και των χωρών εταίρων περιλαμβάνουν συστηματικά αναφορά στη σύμβαση της Unesco.

Ένα ακόμη βήμα προς τα εμπρός έγινε μέσα από τις **διμερείς εταιρικές σχέσεις** με αναπτυσσόμενες ή αναδυόμενες χώρες εταίρους. Ένα σεμινάριο υψηλού επιπέδου με θέμα «Ρωσία-ΕΕ: σημάδια στον χάρτη πορείας για την πολιτιστική συνεργασία» πραγματοποιήθηκε στη Μόσχα το 2009 με συνδιοργανωτές την ΕΕ και το ρωσικό Υπουργείο Πολιτισμού. Το 2010 θεσπίστηκε η εταιρική σχέση για τον πολιτισμό στο πλαίσιο της Βόρειας Διάστασης. Η στρατηγική εταιρική σχέση της ΕΕ με τη Βραζιλία έχει και μια πολιτιστική διάσταση, η οποία αποτυπώθηκε στην υπογραφή μιας κοινής δήλωσης το 2009 μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Υπουργείου Πολιτισμού της Βραζιλίας. Η στρατηγική σχέση μεταξύ της ΕΕ και του Μεξικού θεσπίστηκε επίσημα τον Οκτώβριο του 2008. Ο διάλογος περί πολιτικής μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Υπουργείου Πολιτισμού της Κίνας ξεκίνησε τον Μάιο του 2009. Με ειδικές δράσεις του προγράμματος «Πολιτισμός» στηρίχθηκαν έργα συνεργασίας μεταξύ άλλων με την Κίνα, την Ινδία και τη Βραζιλία.

Στον οπτικοακουστικό τομέα, η προπαρασκευαστική δράση **MEDIA International** αποσκοπεί στη διερεύνηση τρόπων ενίσχυσης της συνεργασίας μεταξύ επαγγελματιών της βιομηχανίας οπτικοακουστικών μέσων από ευρωπαϊκές και τρίτες χώρες και στην

¹⁶

Βλ. http://www.culture-dev.eu/pages/en/en_accueil.html

¹⁷

Διαφοροποιημένες συμφωνίες και πρωτόκολλα εφαρμογής και προώθησης της Σύμβασης της Unesco έχουν επίσης μονογραφηθεί από κοινού με τη Νότια Κορέα, ενώ βρίσκονται στο στάδιο της οριστικοποίησης με χώρες των Άνδεων και της Κεντρικής Αμερικής.

ενθάρρυνση της αμφίδρομης ροής κινηματογραφικών / οπτικοακουστικών έργων. Η στήριξη θα συνεχιστεί στο πλαίσιο του διάδοχου προγράμματος MEDIA Mundus με χρηματοδότηση ύψους 15 εκατομμυρίων ευρώ για την περίοδο 2011-2013.

3. ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ

Η Επιτροπή πρότεινε με την ατζέντα αρκετές νέες μεθόδους εργασίας, κυρίως την ανοιχτή μέθοδο συντονισμού (ΑΜΣ) και έναν περισσότερο δομημένο διάλογο με τον πολιτιστικό τομέα.

3.1. Η ΑΜΣ

3.1.1. Πρώτες εμπειρίες

Με το πρόγραμμα εργασιών στον πολιτιστικό τομέα 2008-2010 του Συμβουλίου συγκροτήθηκαν τέσσερις ομάδες ειδικών για να εργαστούν από κοινού μέσω της ΑΜΣ με σκοπό να ανταλλάξουν εμπειρίες και να κάνουν συστάσεις σχετικά με τα θέματα προτεραιότητας που καθορίζονται στο πρόγραμμα εργασιών:

- ΠΔΚ

- Συνεργίες πολιτισμού-εκπαίδευσης

- Κινητικότητα καλλιτεχνών και άλλων επαγγελματιών που δραστηριοποιούνται στον χώρο του πολιτισμού

- Κινητικότητα συλλογών

Μολονότι το πρόγραμμα εργασιών έθεσε στόχους για κάθε ομάδα, η διαδικασία για την επίτευξη συμφωνίας επί πιο συγκεκριμένων τομέων αποδείχθηκε δυσχερής για τις ομάδες και, σε ορισμένες περιπτώσεις, καθυστέρησε την ουσιαστική έναρξη των δραστηριοτήτων τους.

Στα περισσότερα θέματα, οι ομάδες επικεντρώθηκαν στην ανταλλαγή εμπειριών για να διατυπώσουν συστάσεις για τη χάραξη πολιτικής. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η έμφαση δόθηκε στη συγκέντρωση και συστηματικότερη ανάλυση των εθνικών πρακτικών.

Αν και είναι δύσκολο να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα έπειτα από μόλις δύο χρόνια εμπειρίας, τόσο η Επιτροπή όσο και τα κράτη μέλη θεωρούν ότι η ΑΜΣ είναι γενικά ένας αποτελεσματικός τρόπος συνεργασίας στον τομέα του πολιτισμού.

Η διαδικασία της ΑΜΣ έχει αποδειχθεί ότι είναι ένα καλό πλαίσιο για τη δικτύωση και την αμοιβαία μάθηση ανάμεσα στις εθνικές διοικήσεις. Παρά το γεγονός ότι όλες οι ομάδες στόχευαν στην παραγωγή συστάσεων πολιτικής, η κύρια πρόκληση παραμένει η μετουσίωσή τους σε χάραξη πολιτικής σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο, καθώς και η συνάρθρωση του έργου των ομάδων με το έργο των προεδριών του Συμβουλίου και με το έργο της Επιτροπής.

3.1.2. Προκλήσεις για το μέλλον

Η συνεργασία στο πλαίσιο της ΑΜΣ πρέπει να επικεντρωθεί σε θέματα και αποτελέσματα που να μπορούν να υιοθετηθούν από τα κράτη μέλη και την Επιτροπή στους αντίστοιχους τομείς αρμοδιότητάς τους, επιφέροντας έτσι πρόοδο όσον αφορά τους στόχους της ατζέντας.

Η στήριξη προς αυτή την κατεύθυνση θα έρθει με τη στενότερη συνάρθρωση του έργου των ομάδων της ΑΜΣ, της Επιτροπής και του Συμβουλίου, και κυρίως των προεδριών του. Οι προεδρίες πρέπει να έχουν σαφή ευθύνη για τις προτεραιότητες, ενώ πρέπει να εξασφαλίζεται ότι το πρόγραμμα της εκάστοτε προεδρίας και το έργο του Συμβουλίου αξιοποιεί τα αποτελέσματα της ΑΜΣ.

Οι συσκέψεις των Γενικών Διευθυντών των Υπουργείων Πολιτισμού αποδείχθηκαν αποτελεσματικό βήμα στρατηγικού προβληματισμού και έχουν τη δυνατότητα να αποτελέσουν σημαντικό δίαυλο για τη διάδοση και την υιοθέτηση των αποτελεσμάτων της ΑΜΣ. Πρέπει να προβλεφθεί πιο συστηματική φιλοξενία της σύσκεψης των Γενικών Διευθυντών στο πλαίσιο κάθε προεδρίας, όπου θα εξετάζονται τα αποτελέσματα μίας ή περισσότερων ομάδων ΑΜΣ σύμφωνα και με τις προτεραιότητες της προεδρίας.

Έχοντας λάβει υπόψη τις προτάσεις των κρατών μελών όπως διατυπώθηκαν στις εθνικές εκθέσεις και από τους συμμετέχοντες στην ΑΜΣ, η Επιτροπή προτείνει τις ακόλουθες ενέργειες προκειμένου να ενισχυθεί η αποτελεσματική συνεργασία:

- Τα κράτη μέλη μέσω των αρμόδιων οργάνων του Συμβουλίου πρέπει να καθορίζουν τόσο τη γενικότερη θεματολογία όσο και τα πιο συγκεκριμένα θέματα που πρόκειται να εξεταστούν μέσα από τις ομάδες ΑΜΣ. Η ύπαρξη το πολύ 4 ή 5 θεματικών ομάδων είναι ένα ρεαλιστικό όριο, το οποίο εξασφαλίζει ότι η Επιτροπή θα μπορεί να υποστηρίξει αποτελεσματικά τη διαδικασία και ότι το Συμβούλιο, και ιδίως οι προεδρίες, θα έχει επαρκή ικανότητα για να υιοθετήσει τα αποτελέσματα του έργου των ομάδων. Μέσα σε κάθε ομάδα, τα θέματα πρέπει να αντιμετωπίζονται διαδοχικά και να είναι ενταγμένα μέσα σε ένα χρονοδιάγραμμα. Ένας ορίζοντας τετραετίας θα δώσει περιθώρια για βιώσιμη συνεργασία, ενδιάμεση επανεξέταση και ουσιαστική θεματική πρόοδο.
- Το Συμβούλιο πρέπει επίσης να καθορίζει τα στοχευόμενα αποτελέσματα για κάθε θέμα, όπως αναλυτικές εκθέσεις, συλλογές καλών πρακτικών ή συστάσεις πολιτικής, και πρέπει να εντοπίζει ευκαιρίες για διάδοση, όπου περιλαμβάνονται διασκέψεις της προεδρίας, συσκέψεις των Γενικών Διευθυντών, εκδηλώσεις που διοργανώνονται από/μαζί με πλατφόρμες του πολιτιστικού τομέα, καθώς και σεμινάρια που διοργανώνει η Επιτροπή.
- Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, κάθε ομάδα θα καθορίζει τις δικές της μεθόδους εργασίας, οι οποίες μπορεί να είναι από συνεδριάσεις ολομέλειας στις Βρυξέλλες έως μαθησιακές δραστηριότητες μεταξύ ομοτίμων που διοργανώνει μια χώρα υποδοχής. Οι ομάδες θα έχουν, όπως και σήμερα, έναν ή δύο προεδρεύοντες βάσει διορισμού και συμφωνίας από την CAC (επιτροπή πολιτιστικών υποθέσεων).
- Τα σαφώς οριοθετημένα θέματα θα διευκολύνουν τα κράτη μέλη στον εντοπισμό των ατόμων με σωστό προφίλ που θα διοριστούν μέλη στις ομάδες. Η διαδικασία εγγραφής μπορεί να επαναλαμβάνεται κάθε χρόνο για να διασφαλιστεί ότι τα μέλη θα έχουν το πλέον κατάλληλο προφίλ για τα θέματα που θα εξεταστούν τη

συγκεκριμένη χρονιά. Ορισμένα θέματα μπορεί να απαιτούν τη σε βάθος γνώση του περιεχομένου, ενώ άλλα μια ευρύτερη θεώρηση της πολιτικής. Ανεξάρτητα από την προέλευση των διοριζόμενων ατόμων που ειδικεύονται στο περιεχόμενο, είτε αυτή είναι ο ακαδημαϊκός χώρος ή η κοινωνία των πολιτών είτε το Υπουργείο (ή και τα δύο), σε κάθε περίπτωση είναι απαραίτητα στοιχεία ο στενός δεσμός με τη χάραξη πολιτικής και η αποτελεσματική στήριξη από το Υπουργείο.

- Το μέγεθος των ομάδων ΑΜΣ, με 22 έως 27 συμμετέχοντα κράτη μέλη, φάνηκε ότι έχει και θετικά και αρνητικά, και έτσι στην πράξη το προτιμώμενο βήμα για συζήτηση αποδείχτηκαν οι μικρότερες υποομάδες. Η ενεργητική ανταλλαγή και η συζήτηση είναι πάντοτε ο στόχος. Αυτό μπορεί να συνεπάγεται π.χ. ανταλλαγή πρακτικών, φιλοξενία μιας επίσκεψης για αμοιβαία μάθηση ή σύνταξη μιας περιπτωσιολογικής μελέτης. Η διαδοχική αντιμετώπιση συγκεκριμένων θεμάτων κατά τη διάρκεια μιας τετραετούς περιόδου θα πρέπει να διευκολύνει τα κράτη μέλη στον προσδιορισμό των συζητήσεων στις οποίες επιθυμούν να συμμετάσχουν ενεργά.
- Το πρόγραμμα «Πολιτισμός» πρέπει να παρέχει στήριξη στις ομάδες, ιδίως για δραστηριότητες μάθησης από ομοτίμους και διάδοσης.

Οι προσαρμοσμένες μέθοδοι εργασίας θα βοηθήσουν στην προώθηση της υιοθέτησης των αποτελεσμάτων της ΑΜΣ. Εφόσον υπάρχουν σαφώς καθορισμένα θέματα, στοχευόμενα αποτελέσματα και ευκαιρίες διάδοσης, η συνεργασία των κρατών μελών μέσω της ΑΜΣ θα πραγματοποιείται σε ένα πλαίσιο με σαφέστερους χρονικούς ορίζοντες. Πρωταρχικός στόχος είναι η στενότερη συνάρθρωση του έργου των ομάδων ΑΜΣ, της Επιτροπής και του Συμβουλίου, και κυρίως των προεδριών.

3.2. Δομημένος διάλογος με τον πολιτιστικό τομέα

3.2.1. Πρώτες εμπειρίες

Η Επιτροπή παραμένει προσηλωμένη στον διάλογο με τον πολιτιστικό τομέα, με στόχο να εξασφαλιστεί ότι η φωνή του θα ακούγεται καθαρά στη συζήτηση προσανατολισμού σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Από το 2007, ο δομημένος διάλογος μεταξύ της Επιτροπής και του τομέα πραγματοποιείται μέσω δύο βασικών δομών, των θεματικών πλατφορμών των ευρωπαϊκών ενώσεων και του ευρωπαϊκού φόρουμ για τον πολιτισμό.

Κατά την προετοιμασία για το Ευρωπαϊκό Έτος Διαπολιτισμικού Διαλόγου 2008, ο τομέας συγκρότησε την «Πλατφόρμα Ουράνιο Τόξο», ένα σημείο επαφής μεταξύ της κοινωνίας των πολιτών και της Επιτροπής για τον προγραμματισμό και την υποστήριξη του Έτους. Αργότερα αυτό το βήμα εξελίχθηκε στην Πλατφόρμα για τη Διαπολιτισμική Ευρώπη. Με βάση αυτό το παράδειγμα, η Επιτροπή δημοσίευσε ανοιχτή πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος στα μέσα του 2008 για να ενθαρρύνει πολιτιστικούς οργανισμούς με έντονη ευρωπαϊκή διάσταση να συστήσουν ακόμα δύο πλατφόρμες, μια για την πρόσβαση στον πολιτισμό και μια για τον ΠΔΚ.

Κάθε πλατφόρμα διατύπωσε πρώτα συστάσεις για τη χάραξη πολιτικής και τις παρουσίασε στον ευρύτερο τομέα κατά τη διάρκεια του ευρωπαϊκού φόρουμ για τον πολιτισμό το 2009.

Ένα βασικό όφελος που ανέφεραν οι πλατφόρμες είναι ο βαθύτερος και ευρύτερος διάλογος μέσα στους κόλπους του πολιτιστικού τομέα. Ο δομημένος διάλογος ήταν μια πρόσκληση προς τους φορείς του πολύ ανομοιογενούς πολιτιστικού τομέα να αναζητήσουν κοινό έδαφος. Ο τομέας είναι καλύτερα ενημερωμένος σχετικά με τις διαδικασίες για την παραγωγή πολιτικής και είναι περισσότερο ανοιχτός στην ενεργό ανάμιξη σε θέματα πολιτικής.

Αλλά ανάλογα με τη διαμόρφωση των προτεραιοτήτων, ο τομέας μπορεί να πασχίζει να εντοπίσει τους καταλληλότερους συνομιλητές και τις συναφέστερες πολιτικές πρωτοβουλίες σε σχέση με συγκεκριμένα θέματα. Η στενότερη συνάρθρωση του διαλόγου της κοινωνίας των πολιτών με το έργο της Επιτροπής, των ομάδων ΑΜΣ και των κρατών μελών στο πλαίσιο του Συμβουλίου θα δώσει μια σαφέστερη εικόνα για το πότε και πού πρέπει να γίνονται συστάσεις.

3.2.2. Προκλήσεις για το μέλλον

Έχοντας λάβει υπόψη τις προτάσεις των πλατφορμών και των κρατών μελών μέσα από τις εθνικές εκθέσεις, η Επιτροπή προτείνει τις ακόλουθες ενέργειες προκειμένου να ενισχυθεί η αποτελεσματική συνεργασία:

- Κάθε θεματική πλατφόρμα πρέπει να αποτελεί τον «καθρέφτη» και να συνδέεται με ένα πεδίο πολιτικής της ΑΜΣ, με στόχο τον συντονισμό του προβληματισμού και της συζήτησης για θέματα προτεραιότητας. Η Επιτροπή θα συνεχίσει τις διμερείς επαφές της με πλατφόρμες και θα προτείνει τη διεξαγωγή μιας ετήσιας συνεδρίασης με τα προεδρεία των πλατφορμών.
- Το ανά διετία συγκαλούμενο ευρωπαϊκό φόρουμ για τον πολιτισμό παραμένει μεγάλη ευκαιρία για διάλογο μεταξύ της κοινωνίας των πολιτών και των φορέων χάραξης πολιτικής. Το φόρουμ του 2009 ανέδειξε την πρόοδο που σημειώθηκε όσον αφορά την ενσωμάτωση της διάστασης του πολιτισμού σε συναφείς ευρωπαϊκές πολιτικές και προσέλκυσε πάνω από 1.000 συμμετέχοντες. Αλλά χρειάζονται και εκδηλώσεις μικρότερης κλίμακας ώστε να δημιουργηθεί χώρος για συζήτηση επί συγκεκριμένων ζητημάτων. Οι μελλοντικές εκδηλώσεις συζήτησης και διάδοσης υπό την καθοδήγηση πλατφόρμας πρέπει να συγκεντρώνουν συμμετέχοντες του τομέα, την ομάδα-«καθρέφτη» της ΑΜΣ, πολιτικούς ιθύνοντες από τα κράτη μέλη και ευρωπαϊκούς φορείς χάραξης πολιτικής. Θα διερευνηθούν εναλλακτικές λύσεις για τη διαχείριση της χρηματοδότησης με επιχορηγήσεις. Η εμπειρία από την πιλοτική φάση δείχνει ότι οι επιχορηγήσεις έργων ίσως είναι πιο κατάλληλες για τη στήριξη των δραστηριοτήτων των πλατφορμών.
- Σε ορισμένα κράτη μέλη προέκυψε μια θετική ανάπτυξη δομημένου διαλόγου με την κοινωνία των πολιτών στον χώρο του πολιτισμού. Στην Ουγγαρία, το συμβούλιο τομεακής πολιτικής για τον πολιτισμό απαρτίζεται από εκπροσώπους της κυβέρνησης, επαγγελματίες από τον χώρο του πολιτισμού, χρηματοδοτικούς φορείς και συνδικαλιστικές ενώσεις. Στη Ρουμανία, μια πιλοτική πλατφόρμα διαλόγου εξελίχθηκε σε Διεύθυνση Συμμετοχής Ενδιαφερόμενων Μερών μέσα στο Υπουργείο Πολιτισμού και Εθνικής Κληρονομιάς.

Ένας καλύτερα επικεντρωμένος διάλογος με την κοινωνία των πολιτών στον χώρο του πολιτισμού θα συμβάλει στην καλύτερη συνάρθρωση των κοινών προσπαθειών με γνώμονα τις προτεραιότητες της πολιτικής. Οι θεματικές πλατφόρμες που «αντικαθρεφτίζουν» τα θέματα τα οποία εξετάζονται μέσω της ΑΜΣ θα διευκολύνουν ακόμα περισσότερο τη

διοχέτευση των πρακτικών και των γνώσεων της κοινωνίας των πολιτών στο επίπεδο της χάραξης πολιτικής.

4. Η ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

Η εμπειρία από τότε που εγκρίθηκε η ατζέντα και μέχρι τώρα δείχνει σαφώς ότι υπάρχουν δυνατότητες συνεργασίας για την πολιτιστική πολιτική σε ευρωπαϊκό επίπεδο, με τη μορφή είτε της ανταλλαγής εμπειριών μεταξύ των κρατών μελών με στόχο τις προσαρμογές της πολιτικής βάσει των βέλτιστων πρακτικών, είτε της μεγαλύτερης συμβολής στη διαδικασία χάραξης πολιτικής από την κοινωνία των πολιτών στον τομέα του πολιτισμού, είτε μιας συνεκτικότερης προσέγγισης του πολιτισμού στο πλαίσιο συναφών πολιτικών.

Το σημερινό **ευρύτερο πλαίσιο** προσδίδει ακόμα μεγαλύτερη σπουδαιότητα στην ενίσχυση της συνεργασίας.

Η στρατηγική για την «Ευρώπη 2020» που προτείνει η Επιτροπή στοχεύει στο να επαναφέρει την Ευρώπη σε μια μακροχρόνια αναπτυξιακή πορεία μέσα από μέτρα για την προώθηση της έξυπνης και βιώσιμης ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, ο πολιτισμός μπορεί να διαδραματίσει θεμελιώδη ρόλο, ακόμα και σε εμβληματικές πρωτοβουλίες όπως η Ένωση Καινοτομίας (δημιουργικές οικολογίες, μη τεχνολογική καινοτομία), η Ψηφιακή Ατζέντα (παιδεία στα ΜΜΕ, νέο περιβάλλον για τη δημιουργία και την πρόσβαση στον πολιτισμό) και οι Νέες Δεξιότητες για Νέες Θέσεις Εργασίας (διαπολιτισμικές ικανότητες και οριζόντιες δεξιότητες). Πρέπει επίσης να δοθεί έμφαση στον ρόλο του πολιτισμού για την περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, στο πλαίσιο της πολιτικής για τη συνοχή (δημιουργικές και διαπολιτισμικές πόλεις και περιφέρειες). Πέρα από τα σύνορα της ΕΕ, ο ρόλος του πολιτισμού στην πολιτική διεύρυνσης και στις εξωτερικές σχέσεις πρέπει να αναπτυχθεί περαιτέρω (προβολή της Ευρώπης ως του κατεξοχήν τόπου για δημιουργία, προώθηση ισόρροπων πολιτιστικών ανταλλαγών και συνεργασία με τον υπόλοιπο κόσμο).

Μέσα από την ενίσχυση της αποτελεσματικής συνεργασίας, οι προτάσεις που παρουσιάζονται στην παρούσα έκθεση θέλουν να βοηθήσουν ώστε να εξασφαλιστεί ότι ο πολιτισμός θα συμβάλει πλήρως στη διαμόρφωση μιας έξυπνης και βιώσιμης Ευρώπης χωρίς αποκλεισμούς.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, η Επιτροπή των Περιφερειών και η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή καλούνται να λάβουν θέση επί της παρούσας έκθεσης.

Το Συμβούλιο καλείται να προβεί στις κατάλληλες ενέργειες για να αποφασίσει σχετικά με μια σειρά από ευρύτερες θεματικές ενότητες και συγκεκριμένα θέματα προτεραιότητας που θα εξεταστούν μέσω της ΑΜΣ.

Η Επιτροπή προτείνει να υποβάλει θεματολογικές εκθέσεις σχετικά με τη σημειούμενη πρόοδο στα συμφωνηθέντα θέματα, με βάση τα αποτελέσματα της ΑΜΣ, το έργο των πλατφορμών δομημένου διαλόγου και τις οικειοθελείς συνεισφορές των κρατών μελών.